

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระแสแห่งโลกาภิวัตน์ (globalization) นับได้ว่า การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่กำลังพัฒนาและมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดดังเช่นประเทศไทย ตามตาราง 1.1 จะเห็นว่า มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ (มูลค่าการส่งออกบวกมูลค่าการนำเข้า) เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product : GNP) ของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2530 ถึง พ.ศ. 2545 มีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การติดต่อด้านการค้าและการเงินระหว่างประเทศ สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง คือ อัตราแลกเปลี่ยนของแต่ละประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ เนื่องจากแต่ละประเทศต่างก็มีเงินตราสกุลของตัวเองที่ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนภายในประเทศ แต่การดำเนินธุรกรรมทางการค้าและการเงินระหว่างประเทศนั้นจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้อยู่ในรูปสกุลเงินที่ต้องการเพื่อใช้ในการชำระเงินระหว่างประเทศ ลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดการกำหนดค่าเงินตราภายในประเทศเมื่อเทียบกับค่าเงินตราต่างประเทศหรือเรียกว่า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange rate) การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดค่าเงินหรือการเลือกนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนแบบใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อดุลการค้าและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ตาราง 1.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติและมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์ มวลรวม ประชาชาติ (พินล้านบาท)	มูลค่าการ ส่งออก (พินล้านบาท)	มูลค่า การนำเข้า(พิน ล้านบาท)	มูลค่า การค้ารวม (พินล้านบาท)	สัดส่วนการค้า รวมต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวม ประชาชาติ (ร้อยละ)	อัตราการ เจริญเติบโต (growth rate) ของมูลค่า การค้ารวม (ร้อยละ)
2530	1,253.100	299.853	334.209	634.062	50.599	
2531	1,559.800	403.507	513.144	916.651	58.767	44.568
2532	1,857.000	576.315	662.679	1,238.994	66.720	35.165
2533	2,186.000	589.813	844.448	1,434.261	65.611	15.760
2534	2,507.200	725.630	958.831	1,684.461	67.184	17.445
2535	2,827.200	824.644	1,033.244	1,857.888	65.714	10.296
2536	3,168.900	935.862	1,166.595	2,102.457	66.346	13.164
2537	3,600.900	1,137.600	1,369.037	2,506.637	69.611	19.224
2538	4,120.000	1,406.311	1,763.587	3,169.898	76.939	26.460
2539	4,598.300	1,412.111	1,832.836	3,244.947	70.568	2.368
2540	4,827.200	1,806.699	1,924.281	3,730.980	77.290	14.978
2541	4,798.200	2,247.454	1,774.076	4,021.530	83.813	7.787
2542	4,741.000	2,215.178	1,907.392	4,122.570	86.955	2.512
2543	4,846.400	2,773.826	2,494.141	5,267.967	108.698	27.784
2544	5,048.800	2,893.178	2,752.430	5,645.608	111.820	7.169
2545	5,362.400	2,923.940	2,774.840	5,698.780	106.272	0.942

ที่มา : สถิติเศรษฐกิจและการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2547:142)

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนมาแล้วหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศในแต่ละช่วงเวลา ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้ผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินปอนด์สเตอร์ลิงของอังกฤษและยังไม่มีกฎหมายควบคุมระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ต่อมา ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ พ.ศ. 2485 ขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรก แต่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อยู่ในภาวะที่ตกต่ำและขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ ดังนั้น ในปี

พ.ศ. 2490 ประเทศไทยได้เปลี่ยนไปใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา (multiple exchange rate) โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนบาทในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราตลาดเสรีแต่ระบบดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2498 และมีการจัดตั้งกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน (exchange equalization fund) จึงทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเมื่อเทียบกับเงินบาทอยู่ในสภาพมั่นคงมาโดยตลอด จนถึงปี พ.ศ. 2505 ประเทศไทยได้เปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นระบบค่าเสมอภาค (par value system) ตามข้อกำหนดของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยค่าเงินบาทถูกผูกไว้กับค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ถึงแม้ว่าในปี พ.ศ. 2514 และ พ.ศ. 2516 ประเทศสหรัฐอเมริกา ประสบวิกฤตการณ์ทางการเงินจนต้องลดค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ถึงสองครั้งในปีดังกล่าว ประเทศไทยก็ยังคงผูกค่าของเงินบาทไว้กับดอลลาร์สหรัฐฯ

อย่างไรก็ตาม ผลของการลดค่าเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาถึงสองครั้งทำให้ประเทศไทยเกิดไม่มั่นใจในสภาพการณ์ทางการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้เปลี่ยนวิธีการกำหนดค่าเงินบาทขึ้นใหม่ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2521 คือ แทนที่ค่าของเงินบาทจะถูกผูกไว้กับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพียงอย่างเดียว ก็มีการกำหนดค่าเงินบาทโดยเทียบค่ากับกลุ่มเงินสกุลต่างๆ (basket peg) ของประเทศที่มีความสำคัญต่อการค้าและเศรษฐกิจ จึงนับว่าเป็นก้าวหนึ่งของการเปลี่ยนระบบเงินตราของประเทศไทย

ต่อมาปลายปีเดียวกัน ประเทศไทยได้เปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบรายวัน (daily fixing) ถึงแม้ว่าการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแบบรายวันนี้จะมผลทำให้เกิดการพัฒนาตลาดเงินตราต่างประเทศให้มั่นคง และทำให้ธนาคารพาณิชย์ตื่นตัวในเรื่องธุรกิจเงินตราต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวยังคงมีการผูกพันกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ก่อนข้างมากทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดดุลการชำระเงินอยู่เสมอจนต้องมีการปรับค่าเงินบ่อยครั้ง จนในปี พ.ศ. 2524 ประเทศไทยเริ่มมีปัญหาด้านเสถียรภาพของค่าเงินบาทเนื่องจากค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในตลาดโลกสูงขึ้น แต่ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดดุลการค้าที่สูงขึ้นมาก ดังนั้นในวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ยกเลิกการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแบบรายวันและหันไปใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่อีกครั้งหนึ่ง แต่การกลับไปใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ก็ก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินแก่ประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากช่วงหลังการตัดสินใจนั้น ค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ สูงขึ้นและมีแนวโน้มให้ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่เงินตราสกุลอื่นๆ อ่อนค่าลงซึ่งมีผลให้ประเทศไทยต้องประสบปัญหาการขาดดุลการค้าอย่างหนักจนรัฐบาลต้องประกาศลดค่าเงินบาทอีกครั้งเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527

นอกจากประกาศลดค่าเงินบาทแล้ว รัฐบาลยังได้มีการปรับปรุงวิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนด้วยโดยหันมายึดการอิงค่าเงินบาทไว้กับกลุ่มสกุลเงินที่สำคัญของประเทศคู่ค้า เช่น ดอลลาร์สหรัฐฯ มาร์กเยอรมนี เยนญี่ปุ่น ฟรังก์ฝรั่งเศส ริงกิตมาเลเซีย ดอลลาร์สิงคโปร์ ดอลลาร์ฮ่องกง เป็นต้น ตามสัดส่วนของความสำคัญทางการค้าระหว่างประเทศที่เรียกว่า basket of currencies การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแบบใหม่ได้ส่งผลให้ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพอยู่ระยะเวลาหนึ่ง การค้าและการลงทุนของประเทศมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่สูงโดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2538 ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราสูงมากเฉลี่ยร้อยละ 8.6 ต่อปี (ชัยยุทธ์ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์, 2543: 13) แต่ความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มชัดเจนขึ้นเพราะเกิดปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการเจริญเติบโตที่ผูกติดกับการเพิ่มขึ้นของราคาสินทรัพย์มากกว่าการเพิ่มผลผลิตที่แท้จริงจนต่อมาได้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีการเก็งกำไรมาก มีการจับจ่ายใช้สอยเกินตัว มีปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในสัดส่วนที่สูงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการกำกับดูแลสถาบันการเงินก็ไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ทำให้มีการปล่อยสินเชื่อด้วยคุณภาพจำนวนมาก ภาระหนี้สินต่างประเทศระยะสั้นของภาคเอกชนได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตามสภาพการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดตลอดทั้งปี พ.ศ. 2539 ค่าเงินบาทที่ตรึงไว้ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้การส่งออกไม่ขยายตัว การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมีแนวโน้มขาดดุลเพิ่มขึ้น

เมื่อเงินบาทมีค่าแข็งขึ้นภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ แสดงว่าค่าเงินบาทมีค่าสูงกว่าพื้นฐานที่แท้จริงทำให้มีการเก็งกำไรซื้อขายเงินบาทอย่างรุนแรงนับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลต้องสูญเสียทุนสำรองระหว่างประเทศไปเป็นจำนวนมากเพื่อพยุงค่าเงินบาทไว้ จนในที่สุดเมื่อทุนสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับที่ต่ำมาก รัฐบาลจึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ (managed floating exchange rate regime) เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2545)

การที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการค้าระหว่างประเทศที่นับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้น ถึงแม้ว่าระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวนั้น อุปสงค์และอุปทานของเงินในตลาดเงินตราต่างประเทศจะเป็นตัวกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนก็ตาม แต่การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศภายใต้ระบบดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและอ่อนไหวต่อปัจจัยที่เข้ามากระทบ ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวทำให้เกิดความยุ่งยากมากขึ้นสำหรับหน่วยธุรกิจที่ดำเนินธุรกรรมระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงิน ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ฯลฯ นั่นคือ

ความไม่มีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศย่อมจะส่งผลกระทบต่อภาวะการค้า ภาวะการลงทุน และการก่อกำเนิดต่างประเทศของประเทศไทยตามไปด้วย ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวนี้จึงมีความสำคัญและน่าสนใจ เนื่องจากถ้าทราบถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแล้วจะทำให้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและจะได้ทำการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างทันท่วงที ในขณะที่เดียวกันก็จะช่วยให้รัฐบาลสามารถวางนโยบายทางเศรษฐกิจและการเงินได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจการเงินของประเทศ

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการที่จะทำการศึกษานี้ จะมุ่งการพิจารณาไปยังอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวมกับประเทศไทยคิดเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 50 ดังแสดงในตาราง 1.2

ตาราง 1.2 มูลค่าการค้ารวมของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ

หน่วย: ล้านบาท

ประเทศ	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545
สหรัฐอเมริกา	256,144.0	306,226.0	338,278.0	401,162.0	462,631.0	482,774.2	621,841.0	750,467.7	625,536.0	1,024,003.0	1,056,072.0	1,066,129.0
ญี่ปุ่น	412,717.0	446,766.0	512,979.0	607,597.0	774,812.0	755,630.3	762,845.7	728,691.3	777,410.5	885,268.0	906,677.0	844,873.0
อังกฤษ	47,349.0	113,255.0	56,908.0	62,794.0	76,701.0	85,829.9	106,118.1	118,079.0	106,858.5	133,270.0	147,091.0	139,270.0
สิงคโปร์	135,908.0	147,116.0	188,045.0	241,495.0	301,003.0	272,451.1	296,361.8	293,207.5	305,216.0	378,918.0	361,654.0	362,924.0
มาเลเซีย	47,833.0	61,908.0	63,706.0	93,998.0	119,305.0	172,451.5	169,261.0	163,541.4	175,677.4	248,028.0	257,680.0	278,001.0
ฮ่องกง	54,215.0	50,788.0	63,160.0	77,351.0	91,356.0	103,762.1	132,943.3	146,798.4	139,509.9	175,359.0	183,255.0	197,210.0
รวม	954,166.0	1,123,059.0	1,223,076.0	1,484,397.0	1,825,808.0	1,842,899.1	2,089,370.9	2,200,785.3	2,130,208.3	2,844,846.0	2,912,429.0	2,888,407.0
ร้อยละมูลค่าการค้ารวม	56.7	60.6	58.2	59.2	57.6	56.8	56.0	54.7	51.7	54.0	51.6	50.6
มูลค่าการค้ารวมทั้งหมดของไทย	1,684,461.0	1,857,887.0	2,102,457.0	2,506,365.0	3,169,902.0	3,244,948.0	3,731,429.0	4,022,818.0	4,121,639.3	5,267,967.0	5,645,608.0	5,698,780.0

ที่มา : สถิติเศรษฐกิจและการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2547: 80)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจในแบบจำลองทางการเงินที่มีผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1.3.1 สามารถอธิบายถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางเศรษฐกิจต่างๆ ในแบบจำลองทางการเงินที่มีต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย ตลอดจนทราบขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่นำมาศึกษา

1.3.2 สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ โดยสามารถใช้วิเคราะห์การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุนหรือป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับแบบจำลองทางการเงินกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่มีผลต่อการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ โดยอาศัยแบบจำลองทางการเงิน (monetary model) ที่สำคัญ คือ แบบจำลองผลต่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (real interest differential model) โดยจะทำการศึกษาอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ, อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อปอนด์สเตอร์ลิง, อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อเยน (100 เยน) อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สิงคโปร์, อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อริงกิตมาเลเซีย และอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์ฮ่องกง เนื่องจากมีมูลค่าการค้ารวมกับประเทศไทยเกินกว่าร้อยละ 50 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data) รายเดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 (ประเทศไทยเริ่มใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ) จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546 รวมเป็นระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 79 เดือน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

อัตราแลกเปลี่ยน

หมายถึง อัตราที่เทียบระหว่างค่าของเงินสกุลหนึ่ง (เช่น เงินสกุลท้องถิ่น) กับหนึ่งหน่วยของเงินสกุลหลัก

ปริมาณเงิน (M2)

หมายถึง ปริมาณเงินที่หมุนเวียนในมือของประชาชน นอกจากประกอบด้วยธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ในมือประชาชน และเงินฝากเพื่อเรียกหรือ M1 แล้ว ยังรวมเงินฝากประจำและออมทรัพย์ของธุรกิจและครัวเรือนที่ระบบธนาคารพาณิชย์อีกด้วย

ปริมาณเงิน (M3)

หมายถึง ปริมาณเงินที่หมุนเวียนในมือของประชาชน ในรูปของเงินสดและเงินฝากทุกประเภทของสถาบันการเงินที่รับฝากจากประชาชน รวมถึงเงินฝากในรูปของตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม

หมายถึง เครื่องชี้วัดระดับการผลิตและทิศทางของภาคอุตสาหกรรม คำนวณโดยการถ่วงน้ำหนักของการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมแต่ละประเภท โดยที่น้ำหนักของแต่ละอุตสาหกรรมได้จากมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรมตามบัญชีรายได้ประชาชาติ เพื่อให้สะท้อนถึงโครงสร้างการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป

อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร

หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในตลาดเงินระยะสั้น เพื่อใช้ในการปรับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ โดยธุรกรรมอาจจะอยู่ในรูปการกู้ยืมแบบจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (at call) หรือเป็นการกู้ยืมแบบมีกำหนดระยะเวลา (term) ตั้งแต่ 1 วัน ถึง 6 เดือน ในทางปฏิบัติ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 50-70 เป็นการกู้ยืมระยะ 1 วัน (overnight) รองลงมาเป็นการกู้ยืมแบบจ่ายคืนเมื่อทวงถาม

ดัชนีราคาผู้บริโภค

หมายถึง ตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการตามคุณภาพที่กำหนดไว้ในปริมาณคงที่ ซึ่งผู้บริโภคซื้อเป็นประจำในระยะเวลาหนึ่ง เปรียบเทียบกับอีกระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้เป็นปีฐาน

1.6 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบไปด้วยที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา นิยามศัพท์ และองค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของทฤษฎี แนวคิด ประกอบไปด้วยกฎแห่งราคาเดียว ทฤษฎีค่าเสมอภาคของอำนาจซื้อ ทฤษฎีค่าเสมอภาคของอัตราดอกเบี้ย แนวคิดทางการเงินในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน และทฤษฎีการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ สำหรับการทบทวนวรรณกรรมคือ การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนภายใต้แบบจำลองทางการเงินที่สำคัญ

บทที่ 3 วิวัฒนาการระบบการเงินระหว่างประเทศและระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทย

บทที่ 4 ระเบียบวิธีการศึกษา ประกอบไปด้วยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 ผลการศึกษา ประกอบไปด้วยผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลการทดสอบหาอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว และผลการศึกษาการปรับตัวในระยะสั้นของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทยทั้ง 6 กรณี

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ ประกอบไปด้วยผลสรุปทั้งหมดจากการศึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเพื่อทำการศึกษาค้างต่อไป